

Pedagogisch werkplan

Gastouderbureau
Stichting Kinderopvang Heerhugowaard

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Hoofdstuk 1 De fysieke omgeving; eisen aan de woon/speelomgeving	4
Hoofdstuk 2 Het pedagogische handelen van de gastouder; omgang met de kinderen	4
Hoofdstuk 3 De sociale omgeving; contacten met andere kinderen	8
Hoofdstuk 4 Het activiteiten aanbod; activiteiten met de kinderen	8
Hoofdstuk 5 Het spel materiaal; beschikbaar speelgoed	9
Hoofdstuk 6 Communicatie	9

Inleiding

Gastouderopvang is een kleinschalige en flexibele vorm van opvang, bedoeld voor kinderen van 0 tot en met 12 jaar. Per gastgezin kunnen meerdere kinderen van verschillende ouders worden opgevangen. Hieronder staat een overzicht van de landelijke eisen die aan gastouders gesteld worden.

Gastouders moeten voldoen aan de volgende eisen voordat ze gastouderopvang mogen bieden:

- De gastouder staat ingeschreven in het Landelijk Register Kinderopvang.
- De gastouder heeft een diploma MBO-2 Helpende (Zorg en Welzijn), een ander diploma dat aan de eisen voldoet of een ervaringscertificaat.
- De gastouder heeft een geregistreerd certificaat Eerste Hulp aan Kinderen van het Oranje Kruis.
- De gastouder heeft een Verklaring Omtrent Gedrag, ook voor huisgenoten van 18 jaar of ouder indien de kinderen bij de gastouder thuis opgevangen worden.
- Tijdens het werk spreekt de gastouder Nederlands, Fries of een andere Nederlandse streektaal.
- De gastouder mag een andere taal spreken als de kinderen tijdelijk in Nederland wonen.
- De gastouder is 18 jaar of ouder en woont niet op het zelfde adres als de ouder.
- De eigen kinderen van de gastouder staan niet onder toezicht.

Aantal op te vangen kinderen:

- Gastouders mogen maximaal 6 kinderen van 0 tot en met 12 jaar opvangen. Daarbij worden eigen kinderen tot en met 10 jaar meegeteld.
- Er mogen niet meer dan 5 kinderen tegelijk opgevangen worden, als deze kinderen allemaal jonger dan 4 jaar zijn. Dit is inclusief de eigen kinderen tot 4 jaar.
- Er mogen maximaal 4 kinderen van 0 tot 1 jaar tegelijk aanwezig zijn, waarvan maximaal 2 kinderen van 0 jaar.

Overige eisen:

- Als gastouders kinderen tot 1,5 jaar opvangen, moet er een aparte slaapruijme zijn voor deze kinderen in die leeftijdscategorie.
- Op de locatie zijn binnen en buiten voldoende speelmogelijkheden afgestemd op het aantal en de leeftijd van de op te vangen kinderen.
- De gastouder vult samen met het gastouderbureau een risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid in en maakt een plan van aanpak om eventuele risico's te verkleinen. Dit gebeurt één keer per jaar op de opvanglocatie.
- Als de gastouder 3 of meer kinderen tegelijkertijd opvangt heeft de gastouder een achterwacht nodig.
- De woning is altijd volledig rookvrij.
- Er zijn voldoende goed functionerende rookmelders.

In dit algemene pedagogisch beleidsplan van het gastouderbureau van de SKH worden de volgende pedagogische doelen genoemd:

- A. bieden van een veilige, stimulerende, uitdagende omgeving aangepast aan de leeftijd van het kind;
- B. het stimuleren van kinderen om hun eigen mogelijkheden te ontdekken;
- C. het stimuleren van de zelfstandigheid en zelfredzaamheid van kinderen;
- D. het stimuleren van sociaal gedrag;
- E. kinderen handvatten bieden bij het ontwikkelen van zelfvertrouwen, eigenwaarde en hebben van respect voor zichzelf en voor anderen.

Het bieden van een gevoel van (emotionele) veiligheid is de belangrijkste pedagogische doelstelling voor alle vormen van kinderopvang. Het bieden van veiligheid is een basisvoorwaarde, niet alleen omdat het bijdraagt aan het welbevinden van de kinderen, maar ook omdat een onveilig klimaat het realiseren van andere pedagogische doelstellingen in de weg staat. Alleen als een kind zich voldoende veilig en geborgen voelt zal het de omgeving gaan ontdekken.

In dit werkplan zal uiteen worden gezet hoe we in de gastouderopvang deze pedagogische doelen willen bereiken.

Daar wordt gekeken naar een aantal factoren:

1. de fysieke omgeving; eisen aan de woon/speelomgeving;
2. het pedagogische handelen van de gastouder; omgang met de kinderen;
3. de sociale omgeving; de contacten met andere kinderen in het gezin;
4. het activiteiten aanbod; activiteiten met de kinderen;
5. het spelmateriaal; beschikbaar speelgoed.

Hoofdstuk 1 De fysieke omgeving; eisen aan de woon/speelomgeving

Om kinderen op een goede manier op te vangen, te verzorgen en hun ontwikkeling te stimuleren moet de woning van de gastouder aan een aantal eisen voldoen.

Het moet een veilige en schone omgeving zijn en een kind moet zich er welkom en thuis kunnen voelen.

Om te kijken of een woning aan de veiligheids en hygiëne-eisen voldoet wordt de woning jaarlijks door een bemiddelingsmedewerkster aan de hand van de risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid onderzocht. De veiligheidseisen zijn afhankelijk van de leeftijd van de op te vangen kinderen. Zo zullen er bij de opvang van jonge kinderen kindveilige stopcontacten moeten zijn. Een kind moet de ruimte en materialen hebben om lekker te kunnen spelen. De ruimte moet zo ingericht zijn dat het kind zich (met in acht nemen van regels) voldoende vrij kan bewegen. De woonkamer moet bijvoorbeeld niet vol staan met breekbare zaken.

Er moet goed en voldoende meubilair zijn om de kinderen op een verantwoorde manier te laten zitten (kinderstoel) en slapen (ledikant). NB: als er kinderen onder de 1,5 jaar worden opgevangen is er een aparte slaapruijnte voor deze kinderen die voldoende groot is.

Kinderen moeten zelf iets te spelen kunnen pakken.

Ook wordt er o.a. gekeken naar de aanwezigheid van huisdieren, mogelijkheden voor buitenspelen (bijvoorbeeld een afgeschermdde tuin, of bij schoolkinderen voldoende, veilige, speelruimte in de omgeving) en de hygiëne in het huis van de gastouder.

De complete risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid is ter inzage bij het gastouderbureau en in de loop van 2010 is een kopie aanwezig op de opvanglocatie.

Hoofdstuk 2 Het pedagogische handelen van de gastouder; omgang met de kinderen

Kinderen die bij een gastouder opgevangen worden maken, voor de tijd dat zij bij de gastouder zijn, onderdeel uit van haar gezin. In deze periode levert de gastouder een bijdrage aan de verzorging, opvoeding en ontwikkeling van het kind. De gastouder zal daarbij aansluiten bij haar eigen opvoedingspatronen en oog hebben voor de normen en waarden vanuit het thuismilieu van het kind.

De gastouder onderneemt met het kind die activiteiten die deel uit maken van de dagelijkse routine, zoals het huishouden, boodschappen doen, in de tuin werken etc. Daarnaast is er voldoende tijd voor het kind om lekker te spelen.

Om een hechte vertrouwensband te kunnen opbouwen tussen kind en gastouder is het belangrijk dat het kind regelmatig contact heeft met de gastouder. Het gastouderbureau geeft een minimum aantal opvanguren per week en een gewenningsperiode aan.

De gastouder wil het vertrouwen van het kind winnen door het aandacht te geven. Aandacht geven door met het kind te praten, in de buurt van het kind te zijn en in te gaan op zijn gedrag.

Bijvoorbeeld:

- *wij troosten het jonge kind als het verdrietig is bij het afscheid nemen van zijn ouders door het op schoot te nemen en rustig te praten. Met kinderen die aangeven dat ze niet op schoot genomen willen worden, houden we contact door rustig te praten en bij hen in de buurt te blijven.*

Het gevoel van veiligheid en vertrouwen wordt versterkt door vaste regels, regelmaat en gewoontes te hanteren. Het kind weet waar het aan toe is en wat hem te wachten staat.

Bijvoorbeeld:

- *het samen lezen van een boekje voor het kind gaat slapen, als schoolkinderen thuiskomen van school samen iets te drinken.*
- *Het kind krijgt een gevoel van erbij te horen door het 'eigen' spulletjes te geven als bijvoorbeeld: een eigen bord, een eigen beker, een eigen bed, eigen speelgoed en een eigen speelplek.*

Een gevoel van veiligheid heeft ook te maken met het vertrouwen van het kind in de volwassenen dat deze hem zullen beschermen tegen gevaren, zowel fysiek als emotioneel.

Bijvoorbeeld:

- *Wanneer de kinderen in de speeltuin zijn en er een kind boven in het klimrek zit dat er niet meer uit durft te klimmen dan stellen wij het gerust met praten. Met wat extra hulp en aanmoediging zoals: "zet hier je been maar neer", helpen wij het kind naar beneden. Overmoedige kinderen houden wij extra in de gaten.*
- *We helpen de kinderen met het uitleggen aan elkaar waarom ze iets niet willen. Soms helpen we het kind door voorbeelden te geven van wat het zou kunnen zeggen, (bijvoorbeeld "Ik wil niet dat jij die blokken meeneemt, want ik bouw een huis") gaan we achter hen staan, opdat ze zich sterker voelen. Daarna gaan we samen naar het andere kind.*

In de benadering van de kinderen staan een aantal uitgangspunten voorop:

- a) de gastouder respecteert kinderen en leert hen respect te hebben voor anderen;
- b) de gastouder stimuleert kinderen om om te gaan met hun eigen mogelijkheden;
- c) de gastouder stimuleert de zelfstandigheid en zelfredzaamheid van kinderen;
- d) de gastouder stimuleert sociaal gedrag;

Ad.a:De gastouder respecteert kinderen en leert hen respect te hebben voor anderen

De gastouder respecteert kinderen door ze te accepteren zoals ze zijn. In de omgang met kinderen betekent dit dat zij hen serieus nemen, rekening houden met hun gevoelens en behoeften en luisteren naar hun ideeën.

Dit willen ze bereiken door zich open te stellen voor het kind: te ontdekken wie dit kind is, door aandacht te geven, te luisteren en te observeren.

Kinderen moeten leren emoties te uiten, zodat ze beter verwerkt kunnen worden. De gastouder laat merken dat huilen, zeggen dat je boos bent of eens heerlijk lachen een opgelucht gevoel kunnen geven.

De gastouder leert het kind emoties te uiten zonder anderen te kwetsen. De gastouder toont hun respect aan kinderen door niet om hen te lachen, maar met hen te lachen.

Kinderen kunnen heel grappig zijn in de ogen van volwassenen, maar zelf iets heel serieus bedoelen.

Bijvoorbeeld:

- *Een kind vertelt ons iets over wat op school gebeurd is. Hij gebruikt niet de juiste woorden en andere kinderen lachen hem daarom uit. Wij proberen door het aangeven van het juiste woord het kind te helpen en lachen niet mee met de kinderen.*

Als de gastouder bemerkt dat zij zelf iets fout heeft gezegd, een situatie verkeerd heeft ingeschat of een foute beslissing heeft genomen biedt zij de kinderen hun excuses aan. Zij wil hen laten zien, dat zij hen respecteert en rekening houdt met hun gevoelens en hun mening.

Conflicten en ruzies tussen kinderen zullen altijd blijven voorkomen. Gastouders grijpen niet meteen in, maar volgen nauwlettend of de kinderen er zelf uitkomen. Lukt dit niet, dan probeert ze te bemiddelen. Ze stimuleert de kinderen om conflicten uit te praten.

Schelden, schreeuwen, vloeken, slaan en spugen worden als omgangsvorm niet getolereerd. Ze neemt de emoties van kinderen serieus door naar hen te luisteren en hen in de gelegenheid te stellen hun probleem te verwoorden/uit te drukken. Ze streeft er naar om bij elk conflict uit te leggen wat wel en niet aanvaardbaar is en hoe ze in die situatie rekening (kunnen) houden met elkaar. Samen met de kinderen zoekt ze naar een compromis.

Bijvoorbeeld:

- *Een groepje kinderen maakt ruzie over het al dan niet mogen meespelen van Marieke met het basketbalspel. Er wordt geschreeuwd en geduwd. De gastouder vraagt waarom Marieke niet mee mag spelen. Afhankelijk van de reden stelt de gastouder een compromis voor. Het kan zijn dat Marieke te jong is om mee te spelen. In dit geval legt ze haar uit dat het voor de oudere kinderen nu prettiger is om zonder haar te spelen en biedt ze haar een alternatief spel aan.*

Als gastouder kan je verbaal en/of non-verbaal reageren op emoties.

Bijvoorbeeld:

- *wanneer een baby huilt, laat je merken dat je er bent door het kind op te nemen en te zeggen: ben jij zo verdrietig. Het kind troosten door het te wiegen en zachtjes toe te spreken.*
- *een schoolkind komt blij thuis, omdat het is uitgenodigd voor een feestje. Je laat merken dat je meeleeft door vragen te stellen over de details en enthousiasme te tonen door te zeggen hoe fijn je het zelf vindt dat het kind is uitgenodigd.*
- *een kind dat bang is voor onweer leer je omgaan met zijn angst door met het kind te praten over het verschijnsel, het af te leiden en in de buurt van het kind te blijven.*

Dit is belangrijk omdat dit helpt hun gevoel van eigenwaarde te versterken. Het gevoel van 'er mogen zijn' zal kinderen openstellen voor anderen en een basis vormen voor het leren respecteren van anderen. In het contact met de kinderen betekent dit onder meer dat de gastouder in het contact met de kinderen laat blijken dat zij de kinderen serieus neemt door met de kinderen te praten en niet, in hun bijzijn, over de kinderen.

Ook bij onderlinge gesprekken tussen volwassenen wordt rekening gehouden met de aanwezigheid van de kinderen. Dit betreft non-verbaal gedrag zoals gezichtsuitdrukking en lichaamshouding en verbaal gedrag zoals; beleefd en niet grof taalgebruik, niet oordelend of veroordelend spreken over anderen, letten op inhoud van onderlinge gesprekken.

Respect leren hebben voor anderen betekent voor ons, dat wij kinderen normen en waarden van anderen willen leren kennen en accepteren.

De gastouder is zich er hierbij van bewust dat de normen en waarden die zij zelf hanteert, niet voor iedereen gelden. Door zelf respectvol om te gaan met anderen geeft de gastouder een voorbeeld aan de kinderen. In het gastgezin zullen kinderen zich bewust worden en vertrouwd raken met het verschil in normen en waarden. Thuis mag het kind bijvoorbeeld wel televisie na schooltijd kijken en in het gastgezin niet.

De gastouder wil kinderen respect bijbrengen voor anderen door aan te geven dat je elkaar niet mag bijten, schoppen, slaan, uitschelden of iets afpakken.

Ad. b) De gastouder stimuleert kinderen om te leren om te gaan met hun eigen mogelijkheden

De gastouder laat de kinderen de ruimte om zelf te ontdekken en te experimenteren (door spel of door meedoen met dagelijkse activiteiten). Hierdoor helpt zij het kind bij het verkennen van de eigen mogelijkheden.

Zij probeert het kind te stimuleren nieuwe mogelijkheden te ontdekken in wat het kan, wil of durft en hierin steeds een stapje verder te gaan. Zij biedt het kind de helpende hand door samen iets te ondernemen.

Door het kind te complimenteren maakt ze het kind bewust van zijn eigen capaciteiten. Dit geeft het kind een stimulans en het zelfvertrouwen het nog eens te doen. Al dan niet samen met een volwassene.

De gastouder spreekt het kind aan op zijn mogelijkheden. Met de dingen die van een kind gevraagd worden, laat zij merken dat ze vertrouwen heeft in de mogelijkheden van het kind. Gaat het goed, dan prijst of complimenteert de gastouder het kind. Dit geeft het kind plezier en een tevreden gevoel: dat kan ik! Gaat het niet goed, dan zal de gastouder het kind een bevestiging geven dat het kind het goed geprobeerd heeft en dat het een volgende keer misschien beter gaat.

Gastouders zijn zelf actief in het omgaan met kinderen. Het initiatief komt vaak van de kinderen, maar de gastouder stimuleert het kind door er meer van te maken. Zij gaat in op wat het kind doet door er een activiteit aan te koppelen of nieuwe ideeën aan te dragen. Zij probeert zoveel mogelijk een kind individueel aan te spreken op fouten of ongewenst gedrag en gaan naar het kind toe.

Als er iets gebeurt dat niet kan of mag, veroordeelt de gastouder het kind niet, maar spreekt zij het kind aan op de gemaakte fout of op zijn gedrag.

Voor schoolkinderen staat, zeker tijdens schoolweken, de vrije tijdsbesteding voorop. Kinderen zijn vrij in de keuze van activiteiten. Dat wil niet zeggen dat er alleen maar uitgegaan wordt van het kind aangeeft. Kinderen worden vrij gelaten in hun spel, maar zeker niet aan hun lot overgelaten.

De gastouder stimuleert de kinderen om nieuwe dingen te proberen en om nieuwe uitdagingen (ook binnen bestaande activiteiten) te zoeken. Als ontspanning na een schooldag zijn er ook kinderen die niets willen doen. Ook hiervoor is ruimte zolang anderen niet gestoord worden en de gastouder het idee hebben dat een kind zich verder wel op z'n gemak voelt.

Ad.c: De gastouder stimuleert de zelfstandigheid en zelfredzaamheid van kinderen

Kinderen hebben een natuurlijke drang om dingen zelf te willen doen. Het is onze taak om kinderen aan die zaken mee te laten doen die ze aankunnen.

De gastouder probeert ervoor te waken de mogelijkheden van kinderen te onderschatten en probeert het geduld op te brengen om hen ervaringen op te laten doen. Daarbij gaat aandacht vooral uit naar wat kinderen al kunnen, en wordt niet de nadruk gelegd op wat zij nog niet beheersen. Een positieve waardering bij het uitvoeren van een taak, door middel van een compliment of een bedankje, stimuleert de zelfstandigheid en de zelfredzaamheid van het kind.

Bijvoorbeeld:

- *Wij stimuleren een baby zelf te eten door het brood in stukjes te snijden en het kind dan zelf met de hand het brood te laten eten.*
- *Een peuter kunnen we stimuleren zichzelf aan te kleden door hem de gelegenheid te geven dit ook daadwerkelijk te doen. Als het hem lukt zijn hemd aan te doen dan laten wij merken dat wij dit fijn vinden door hem te prijzen, ook al zit het niet helemaal goed, bijvoorbeeld achterste voren.*
- *Een peuter stimuleren wij bij het zindelijk worden als het kind aangeeft dat het hier belangstelling voor heeft. Wij kunnen het dan regelmatig op de toilet of het potje zetten.*
- *Als wij kinderen activiteiten als knutselen, kleien, toneelspelen enz. aanbieden laten wij hen zoveel mogelijk hun eigen gang gaan en laten we ze zelf dingen bedenken.*
- *Marieke (4 jaar) mag vandaag de melk in de bekertjes schenken. Zij doet er zichtbaar veel moeite voor om niet te morsen. Als het gelukt is, geven we haar een complimentje door bijv. te zeggen. "Wat kan jij dat al goed"*
- *De kinderen bouwen allerlei soorten hutten. Hier gebruiken ze kleden, meubels, blokken of dozen voor. Tot grote wanhoop van de kinderen stort de hut bij iedere beweging in. Wij helpen de hut steviger te maken zodat het spel verder kan gaan.*

Wij menen dat het stimuleren van de zelfstandigheid een stimulerende werking heeft op het kind. Wij stimuleren kinderen tot het maken van eigen keuzen en spreken waardering uit als een kind initiatief toont. Wij zoeken een middenweg tussen zelfstandigheid en afhankelijkheid. Als het kind iets nog niet kan, geven wij het ruim de tijd en nemen het niet gehaast uit handen. Dit zou het kind demotiveren en belemmeren op zijn ontdekkingsreis.

Jonge kinderen moeten soms gestimuleerd worden, ze zijn soms moe of hebben geen zin zelf hun jas aan te doen. Ze willen liever geholpen worden. Afhankelijk van het kind en de situatie zoeken wij een evenwicht tussen zelfstandigheid en afhankelijkheid.

Peuters laten we zelf keuzen maken: "Wil je pindakaas of worst op je boterham?", "Gaan we zingen of zal ik een verhaal vertellen?". Wij beperken de keuze tot 2, hooguit 3 mogelijkheden.

Bij schoolkinderen wordt in overleg met het kind en de ouders gekeken in hoeverre het kind een aantal zaken zelfstandig kan. Kan het kind bijvoorbeeld zelfstandig van school naar de gastouder of moet het worden opgehaald. Mag een kind bij een vriendje of vriendinnetje spelen.

Ad.d) De gastouder stimuleert sociaal gedrag

Voor het ontwikkelen van sociaal gedrag is het belangrijk dat kinderen ervaren dat het prettig is samen iets te ondernemen en met anderen plezier te hebben, deel uit te maken van een geheel waarbij ieders aanwezigheid meetelt.

In het gastgezin worden regels en afspraken gemaakt om het onderlinge contact prettig te laten verlopen bijvoorbeeld: er wordt niet met speelgoed gegoooid, je mag geen speelgoed afpakken, tijdens het slapen van de jongste kinderen wordt er niet geschreeuwd etc.

Wanneer afspraken niet nagekomen worden geven we steeds aan waarom iets niet kan of mag. Dit geeft kinderen houvast en biedt hen veiligheid. Volhardt een kind in het ongewenste gedrag dan zal de gastouder moeten ingrijpen. In het ergste geval wordt het kind even apart gezet. Apart betekent voor jonge kinderen: buiten de activiteit van dat moment geplaatst worden, waarbij het wel in dezelfde ruimte blijft. Bijvoorbeeld even op een stoeltje elders in de ruimte, of even aan tafel als er op de grond gespeeld wordt.

Het is belangrijk om duidelijke grenzen aan te geven en die met de vraagouders en de kinderen in het gezin (eigen kinderen en de gastkinderen, afhankelijk van de leeftijd) te bespreken.

Bijvoorbeeld:

- *Als de kinderen vanuit school binnen komen kan er gezamenlijk wat gedronken en gegeten worden. Dit is een moment van rust waar kinderen de kans krijgen te vertellen wat ze zoal beleefd hebben. Kinderen worden gestimuleerd naar elkaar te luisteren.*
- *Een kind ervaart vanzelf dat als er meer kinderen zijn, de aandacht soms gedeeld moet worden en dat het niet altijd kan doen, wat het op dat moment wil doen. Er kunnen maar een paar kinderen tegelijk met de computer spelen. De gastouder kan de andere kinderen een alternatief aanbieden totdat zij zelf aan de beurt zijn.*
- *Oudere kinderen worden gestimuleerd jongere kinderen te helpen met bijvoorbeeld het maken van een moeilijke puzzel.*
- *Wij stimuleren kinderen ons te helpen bij het tafeldekken.*
- *Nadat er iets gegeten is, wordt er gezamenlijk opgeruimd.*

Hoofdstuk 3: De sociale omgeving; contacten met andere kinderen in het gezin

Leren van andere kinderen!

In het gezin van de gastouder zal het kind in veel gevallen te maken hebben met meer kinderen dan in het gezin waartoe het behoort. Veel gastouders hebben een eigen gezin met kinderen en/of eventueel nog andere gastkinderen. In dit opzicht is de opvang ondanks de huiselijke kring te vergelijken met (kleinschalige) groepsopvang. Kinderen moeten leren zich in een groep staande te houden. Dit geldt zowel voor de eigen kinderen van de gastouder als het gastkind.

Jongere kinderen spiegelen zich qua gedrag aan zowel leeftijdgenootjes als oudere kinderen. De oudere kinderen kunnen een voorbeeld functie vervullen. Ten aanzien van de zelfstandigheid en zelfredzaamheid hebben de oudere kinderen een duidelijke 'voorbeeldfunctie'. Naar mate de kinderen ouder worden kunnen ze meer en complexere taken uitvoeren. Het helpen van de jongere kinderen is geen 'moeten' maar wordt wel gestimuleerd.

De oudere kinderen doen voor hoe zij zelf hun jas aan kunnen doen, hoe er opgeruimd wordt, welk speelgoed er is en wat je er mee kan doen. Het kind leert dat iedereen bepaalde dingen moet leren. Hij is niet de enige die bepaalde vaardigheden nog niet kan. Samen oefenen werkt stimulerend. De kinderen kunnen bijvoorbeeld samen helpen de tafel dekken.

Samen met andere kinderen!

Het is belangrijk om gelegenheid tot interactie te bieden. Dat kan door in elkaars nabijheid te spelen, gezamenlijk te eten, met de kinderen een gezelschapsspel doen, voorlezen etc.

Het gastgezin wordt gezien als sociale leeromgeving. Het kind wordt gestimuleerd om eigen grenzen aan te geven. Als een kind iets doet wat een ander kind niet prettig vindt en dat kind komt huilend naar de gastouder toe, zal de gastouder het kind stimuleren tegen het andere kind te zeggen dat hij het niet leuk vindt wat dat kind gedaan heeft.

Kinderen leren te wachten op hun beurt, naar elkaar te luisteren, delen, samen opruimen, conflicten oplossen en samen plezier hebben, etc.

Zien spelen doet spelen; kinderen leren van anderen diverse toepassingen van speelmateriaal, speelomgeving etc.

Verschillen met andere kinderen!

Kinderen moeten de verschillen van elkaar leren te respecteren. Elk kind heeft aantrekkelijke eigenschappen en neemt daarnaast normen en waarden mee uit het eigen gezin. Kinderen vertrouwt maken met het verschil in normen en waarden gebeurt regelmatig. Bijvoorbeeld door te praten over elkaars verschillen, maar de nadruk te leggen op de overeenkomsten. Of boekjes voorlezen waarin verschillende landen, gewoonten, huidskleuren voorkomen en daar met de kinderen over praten.

Conflicten en ruzies tussen kinderen zullen altijd blijven voorkomen. De gastouder zal niet direct ingrijpen maar volgt nauwlettend of de kinderen er zelf uitkomen. Lukt dit niet, dan probeert ze te bemiddelen.

Oudere peuters worden gestimuleerd om conflicten uit te praten. Schelden, schreeuwen, slaan, bijten, knijpen brengen geen oplossing. Wel worden de emoties van de kinderen serieus genomen door hen naar hen te luisteren en hen te helpen om hun probleem te verwoorden.

De gastouder zal bij elk conflict uit leggen wat wel en wat niet aanvaardbaar is en hoe in die situatie rekening met elkaar gehouden kan. Als voorbeeld: 'Inge pakt de tractor af van Bas. Hij begint te huilen. De gastouder zegt: "Vind je het niet aardig dat Inge het afpakt, huil je daarom? Ga Inge maar vertellen dat je dat niet leuk vindt. Zullen we het samen doen?" Als Bas Inge zou gaan slaan kunnen we aangeven dat het ook anders kan:" Je kunt ook zeggen dat jij nu op de tractor zit. Misschien kunnen jullie om de beurt een rondje rijden".

Door deze ervaringen krijgen kinderen vertrouwen in hun eigen vermogen om zelf een ruzie op te lossen.

Hoofdstuk 4 Het activiteiten aanbod; activiteiten met de kinderen

In het voorgaande is al aangegeven dat het kind gewoon in het gezin van de gastouder meedraait. Vraagouders kiezen bewust voor de opvang van hun kind in huiselijke kring.

De activiteiten die ondernomen worden liggen dan ook in verlengde van de dagelijkse gang van zaken. Vanzelfsprekend zijn de activiteiten wel aangepast aan de aanwezigheid van een gastkind. Bijvoorbeeld uitgebreid winkelen of lang familiebezoek worden niet op een opvangdag gepland. Uitstapjes en andere activiteiten buiten de dagelijkse routine worden alleen in overleg met de vraagouder gemaakt.

Kinderen worden niet de gehele dag bezig gehouden. Er is op gezette tijden aandacht voor het spelen met de kinderen maar de kinderen leren ook dat er momenten zijn dat zij zich zelf moeten vermaken. Kinderen moeten dan ook zelf speelgoed kunnen pakken en zelf de activiteit kunnen kiezen.

Verder zal de gastouder regelmatig activiteiten aanbieden om gezamenlijk te ondernemen zoals bijvoorbeeld gezelschapspelletjes, knutselactiviteiten, voorlezen, koekjes bakken. Ook buiten spelen is een belangrijke activiteit. De mate waarin het kind zelfstandig kan buiten spelen is afhankelijk van de leeftijd van kind en de afspraken die daar met de vraagouder over worden gemaakt.

Bij de opvang van schoolkinderen is het belangrijk dat de tijd na school gezien wordt als 'vrije tijd'. Kinderen moeten de ruimte krijgen zich na een lange schooldag te ontspannen.

Hoofdstuk 5 Het spelmateriaal; beschikbaar speelgoed

Het spelmateriaal bestaat uit alles waar een kind mee kan spelen, waaronder speelgoed. Er kan echter ook prima gespeeld worden met bijvoorbeeld materiaal uit de keuken (potten, pannen, pollepel).

Het speelgoed is aangepast aan de leeftijd van kind. In veel gevallen zal in het gastgezin voldoende speelgoed van de eigen kinderen voorhanden zijn.

Bij het aanbieden van speelgoed wordt naast de leeftijd van het kind ook rekening gehouden met interesse. Van speelgoed waar het kind geen belangstelling voor heeft wordt wel getoond wat er voor spelmogelijkheden mee zijn. Zo zal met een kind dat niet uit zich zelf wil puzzelen wel een keer een puzzel gemaakt worden om het kind het materiaal te laten ontdekken. Een kind zal niet gedwongen worden ergens mee te spelen.

Belangrijk is dat de hoeveelheid speelgoed niet te groot is. Vooral jonge kinderen kunnen dan door het teveel aan prikkels niet tot zinvol spel komen.

Qua spelmateriaal kan o.a. gedacht worden aan verschillende materialen voor vrije tijdbesteding, zoals:

- divers knutselmateriaal voor verschillende leeftijden (bijv.: papier, lijm, klei, strijkkralen, kleurpotloden, verf),
- gezelschapspelletjes, zowel bordspellen als tafeltennis en tafelvoetbal,
- ontwikkelingsmateriaal als puzzels, sorteer/ ordenspelletjes,
- (spel) computer met spelletjes,
- materiaal voor grove motoriek als fietsen, step, springtouw, ballen, klim en klautermateriaal,
- (voorlees)boeken

Hoofdstuk 6 Communicatie

In dit pedagogisch werkplan wordt ingegaan op het scheppen van een goed pedagogisch klimaat voor de kinderen. In het werkplan wordt vooral ingegaan op de voorwaarden aan de omgeving en het handelen van de gastouder voor de op te vangen kinderen.

Er worden echter ook eisen gesteld aan een goede communicatie met de vraagouders, met de bemiddelingsmedewerker en eventuele andere volwassenen tijdens de opvang van het kind.

De gastouder zorgt ervoor dat de verzorging en begeleiding zo veel mogelijk worden afgestemd op de wensen en behoeften van het kind. Bij oudere kinderen zal de gastouder daarbij de mening van het kind vragen. Indien het kind niet in staat is om geheel of gedeeltelijk aan te geven wat het wil, dan overlegt de gastouder met de vraagouder.

Bijvoorbeeld:

- *Een peuter heeft weinig behoefte aan slaap tussen de middag. De ouders geven aan dat ze het belangrijk vinden dat het kind rust. Na een half uur blijkt dat het kind niet kan slapen. De gastouder haalt het kind uit bed en geeft later uitleg aan de ouders over haar handswijze en motieven.*

Regels en afspraken die binnen het gastgezin gelden worden met de vraagouders besproken evenals een eventuele specifieke aanpak van het kind.

De gastouder zorgt dat zij verder zorgvuldig omgaat met zaken die haar in vertrouwen zijn verteld. De gastouder houdt zich aan privacy reglement van de organisatie. De gastouder praat niet over het kind of ouders waar andere volwassenen bij zijn als het over onderwerpen gaat die om vertrouwelijkheid vragen.

De gastouder neemt wel maatregelen (informereren van bevoegde instanties) als dit in het belang van het kind is. Dit om het kind te beschermen indien er acuut gevaar is voor het psychische en lichamelijk welbevinden van het kind. Dit gebeurt altijd in overleg met het gastouderbureau.

De gastouder weet waar de grens van haar verantwoordelijkheid ligt. In een situatie waar specifieke vaardigheden nodig zijn, die de deskundigheid van de gastouder overstijgen, zal zij aangeven dat haar grenzen overschreden worden. De gastouder zal verwijzen naar de bemiddelingsmedewerker en/of deskundigen buiten de organisatie bijvoorbeeld voor het stellen van een medische of gedragkundige diagnose.

Bijvoorbeeld: De ouders van het gastkind hebben relatieproblemen. Eén van de ouders wil daarover met de gastouder praten. De gastouder zal naar de ouder luisteren en aangeven dat zij niet is opgeleid om hulp te bieden. De gastouder kan de ouder dan adviseren naar de huisarts of een hulpverlenende instantie te gaan. Wel kan de gastouder bespreken hoe om gegaan zal worden met de mogelijke reactie van het kind op deze situatie.